

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1876. Andra Kammaren. N:o 13.

Lördagen den 26 Februari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 19 i denna månad.

§ 2.

Upplästes ett till Kammaren ankommet, så lydande protokoll:

År 1876 den 25 Februari sammanträdde Kamrarnes valmän för utseende af Riksdagens komiterade till tryckfrihetens vård; och befunnos, efter valsedlarnes öppnande, dertill hafva blifvit utsedde:

Herr Riksantikvarien <i>Bror Emil Hildebrand</i>	med 21 röster
„ f. d. Kongl. Bibliotekarien <i>Johan Erik Rydqvist</i>	” 21 ”
„ Professorn <i>Johan Arrhenius</i>	” 21 ”
„ Hofrättsrådet <i>Carl Johan Schöning</i>	” 21 ”
„ Öfverhofpredikanten <i>Thor Frithiof Grafström</i>	” 21 ”
„ Revisionssekreteraren <i>Johan Otto Wedberg</i>	” 20 ”
<i>N. S. von Koch.</i>	<i>C. Fr. Wærn.</i>
<i>Fr. Holmqvist.</i>	<i>Henric Lundqvist.</i>

Detta protokoll lades till handlingarne; och skulle innehållet deraf genom protokollsutdrag meddelas Riksdagens Kanslideputerade för uppsättande af förslag såväl till förordnande för de valde, som äfven till Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t med anmälan om valet.

§ 3.

Företogs val af 24 valmän för att utse Riksdagens Justitieombudsman och hans efterträdare; och befunnos, efter valförrettningens slut, i sådan egenskap hafva blifvit utsedde:

Herr <i>J. S. Axell</i>	med 153 röster
„ <i>Ch. Dickson</i>	” 153 ”

Andra Kammarens Prot. 1876. N:o 13. 1

Herr	<i>A. A. Rutensköld</i>	med	153	röster	
"	<i>P. Benjaminsson</i>	"	106	"	
"	<i>P. N. Bergström</i>	"	106	"	
"	<i>J. E. Billström</i>	"	106	"	
"	<i>N. J. Boström</i>	"	106	"	
"	<i>A. Bågenholm</i>	"	106	"	
"	<i>E. Döfsén</i>	"	106	"	
"	<i>A. J. Enander</i>	"	106	"	
"	<i>N. W. Ericson</i>	"	106	"	
"	<i>Johan Erickson</i>	"	106	"	
"	<i>S. G. von Geyer</i>	"	106	"	
"	<i>A. Grill</i>	"	106	"	
"	<i>Johan Jönsson</i>	"	106	"	
"	<i>Nils Larson</i>	"	106	"	
"	<i>Olof Olsson</i>	"	106	"	
"	<i>H. Petre</i>	"	106	"	
"	<i>Pehr Pehrsson</i>	"	106	"	
Grefve	<i>F. von Rosen</i>	"	106	"	
Herr	<i>M. Rubenson</i>	"	106	"	
"	<i>H. L. Rydin</i>	"	106	"	
"	<i>H. Schultz</i>	"	106	"	och
"	<i>N. Östling</i>	"	106	"	

Efter dernäst anställt val för utseende af sex suppleanter för ofvannämnde valmän, och sedan de dervid aflemnade namnsedlar öppnats, tillkännagaf Herr Talmannen, att å 11 af dessa sedlar namnen P. N. Bergström, E. Döfsén, Grefve F. von Rosen och N. Östling förekomme jemte två andra namn; och som bemälda personer redan blifvit till valmän utsedde och sålunda ej kunde vid det nu förevarande valet ifrågakomma, hemställde Herr Talmannen, att berörde 11 sedlar måtte kasseras. Denna hemställan bifölls af Kammarén; hvarefter, och sedan lottning försiggått för bestämmande af ordningen mellan nedannämnde ledamöter, hvilka alla erhållit lika antal röster, resultatet af valet blef Kammarén meddeladt; och hade dervid till suppleanter utsetts:

Herr	<i>Chr. Christensson</i>	med	66	röster	
"	<i>Anders Ohlson</i>	"	66	"	
"	<i>Jan Magnusson</i>	"	66	"	
"	<i>Johan Johansson i Bergsäng</i>	"	66	"	
"	<i>Lars Johan Larsson</i>	"	66	"	och
"	<i>Pehr Larsson</i>	"	66	"	

§ 4.

Föredrogs och bifölls Andra Kammaréns Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 1 (i samlingen N:o 2) i anledning af Herr J. Mallmins motion, N:o 141, om förändrade stadganden angående utarrendering af boställshemman och kronolägenheter.

*Om uppföran-
de af vissa
byggnader för
Smålands hu-
sarregementes
räkning.*

§ 5.

Förekom till behandling Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 2 (i samlingen N:o 3), angående väckt fråga om uppförande å mötesplatsen Ränneslätt af vissa byggnader för Kongl. Smålands husarregementes räkning.

I Herr *Samuel Johnsons* motion, N:o 65, var omförmäldt, huruledes å Smålands husarregementes mötesplats några åtgärder för hästarnes skyddande mot inflytandet af möjligen under mötet inträffande otjenlig väderlek icke blifvit vidtagna, till följd hvaraf djuren, utsatta för alla väderlekens vexlingar, löpte fara att lätt taga skada, samt med afseende å detta förhållande föreslagit: att Riksdagen måtte i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t ville efter förutgången utredning så väl i afseende å lämpligaste sättet för afhjelpande af de utaf motionären omförmälda olägenheter, som i afseende å de med detta afhjelpande förenade kostnader, för nästkommande Riksdag framlägga förslag rörande uppförande å mötesplatsen Ränneslätt af sådana byggnader eller skjul, som kunde under Kongl. Smålands husarregementes öfningsläger användas för skyddande af de dervid använda nummerhästar.

Och hade Utskottet, beträffande denna motion, hemställt:

att densamma ej för närvarande måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I anledning af denna hemställan anförde nu motionären

Herr *Samuel Johnson*: Den som varit i tillfälle att vid regementsmötena å Ränneslätt se huru kavallerihästarne stå, utan något slags skydd, utsatta för väder och vind, skall helt säkert icke blifva förundrad öfver att jag framkommit med min förevarande anhållan. Hästarne stå der på öppna fältet bundna vid linor, som äro fästade vid pålar, och icke sällan händer det, att ryttnarne midt i natten, under regn och oväder, måste stiga upp från sina lägerplatser och taga vara på sina hästar, som genom kölden blifva oroliga, och motionera dem. Ej sällan inträffar det äfven, att, under bläst och oväder, det foder, som lägges för hästarne, blåses bort och således icke blir dem till någon nytta. Visserligen har Utskottet visat mig på ett sätt, hvarigenom de af mig omförmälda olägenheter skulle kunna afhjelpas, nemligen genom att rusthållarne sjelfve byggde de erforderliga stallarne. Detta är en utväg, som jag kände till förut, utan någon anvisning derom från Utskottet. Det har verkligen bland rusthållarne vid Smålands husarregemente varit starkt ifrågasatt, att de sjelfve skulle uppföra ifrågavarande byggnader; och hafva åtskillige af dem förklarar sig beredvillige till någon uppoffring för ändamålet, under det åter de öfrige icke ansett sig vara i tillfälle att lemna

Om uppförande af vissa byggnader för Smålands husarregementes räkning.
(Forts.)

några bidrag, ehuru väl behöfvat och nyttan af stallen för regementets hästar vore en erkänd sak. Vi få ej heller glömma, att förhållandena äro annorlunda i Småland än i andra rusthållande provinser, t. ex. i Skåne, der det vore en obetydlighet för rusthållarne att låta uppföra sådana stallbyggnader, som jag ifrågasatt. Men hur liten än uppoffringen i det hela kan anses, skulle den för en del af rusthållarne vid Smålands husarregemente kännas ganska stor. Vid regementet finnas nemligen rusthåll, som i sin helhet hafva ett taxeringsvärde af endast 10 eller 12,000 kronor och ändå måste hålla häst och karl. På dessa små rusthåll sitta oftast 4, till och med någon gång flera åbor och det må derföre icke förundra någon, att de bidrag från rusthållarne, hvilka — i händelse staten icke lemna anslag — måste uttagas, skulle kännas såsom en stor uppoffring, hur nyttigt än ändamålet med utgiften må vara. Derföre hafva åtskillige af rusthållarne svarat nej, och då regementschefen icke kunnat förmå alla rusthållarne att samtycka till byggandet af de nödiga skjulen, har hela saken strandat. Men då behöfvat är trängande, har jag ansett, att staten med den ringa uppoffringen af på sin höjd 10,000 kronor borde träda emellan och hjälpa de tryckta rusthållarne.

På dessa skäl yrkar jag afslag å Utskottets hemställan och anhåller fördröjsamt, att Herr Talmannen behagade framställa proposition på bifall till hvad som utgör min motions egentliga syftemål.

Herr Jonas Peter Nilsson: Såvidt jag kunnat inhemta af motionen, har motionären icke med ett enda ord uttryckt sin tanke om hvem som skulle vidkännas kostnaden för den ifrågasatta byggnaden, utan endast begärt skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utredning angående kostnaden. Dock har Utskottet trott sig hafva anledning förmoda, att motionären menar, det staten skall betala denna kostnad.

Konsequensen skulle bjuda att, då rusthållarne vid Lifregementets dragoncorps och de båda skånska kavalleriregementena sjelfve bekostat sina stallar, rusthållarne vid Smålands husarregemente jemväl finge vidkännas dessa kostnader. Detta var det ena skälet, hvarföre Utskottet ansåg motionen icke böra bifallas. Det andra var, att det icke under den ombildningsprocess, vårt försvarsväsen för det närvarande underginge, vore en passande tidpunkt att besvära Kongl. Maj:t med en skrifvelse i detta ämne. Med återopande af dessa Utskottets skäl yrkar jag bifall till dess hemställan.

Herr Casparsson: Det finnes tillfällen, då den enskilde representanten känner sig förestad att låta känslan göra choc på det kalla förståndets beräkningar. Ett sådant tillfälle föreligger visserligen här, då det är fråga om att skaffa skydd — om ock blott åt hästarne — för ett så i allo framstående regemente, som Smålands husarer, ett regemente, som icke blott på Ränneslätt utan äfven vid många andra tillfällen och särskildt under fälttjenstförföringarna i Småland och Västergötland förliden sommar

förvärfvat sig ett stort och rättvist anseende. Men då man har förtroendet att sitta i ett Utskott, äfven om det ena som det andra är af blott tillfällig beskaffenhet, så måste man manligen motstå sådana känslans anlopp. Det upplystes nemligen i Utskottet, att så väl rusthållarne vid Lifregementets dragoncorps, som vid båda de skånska kavalleriregementena sjelfva anskaffat så beskaffade skjul, som motionären här åsyftat. Då det ej torde kunna i fråga sättas att ju icke de småländska rusthållarne, om ock ej fullt så raska som deras husarer, äro åtminstone lika dugtiga, som deras uppländska och skånska medbröder, hvilka på egen bekostnad uppfört stallar åt sina nummerhästar, så hyser jag för min del icke något tvifvel om att icke de förre med det snaraste skola följa exemplet, isynnerhet som kostnaden icke är särdeles stor. Jag är fullt förvissad, att både rusthållarne och deras hästar skola dermed finna sig tillfredsstälde, de förre genom minskad slitningskostnad för munderingspersedlar och de senare genom ökad trefnad och välbefinnande under mötestiderna. Jag tror, att Utskottet haft fullt skäl för sitt afstyrkande, och med åsidosättande af mina personliga känslor, får jag derföre anhålla om bifall till Utskottets hemställan.

*Om uppförande af vissa byggnader för Smålands Husarregementes räkning.
(Forts.)*

Grefve Björnstjerna: Efter den siste talarens anförande har jag mycket litet att tillägga. Jag vill endast omnämna att jag, sjelf rusthållare, fått mig af öfriga kamrater uppdraget att ombesörja uppförande af stallar för Lifregementets dragoners hästar å Ladugårdsgärdet. Då fråga först uppstod om dessa stallar, funnos många rusthållare, som icke gingo in på förslaget, alldeles så som nu synes vara förhållandet vid Smålands husarregemente. Detta hindrade dock icke de öfriga att upptaga ett lån och företaga byggnaden, och när stallarne väl voro uppförda deltog alla rusthållare i kostnaden. Jag kan nu icke för ögonblicket med säkerhet påminna mig denna, men tror icke att jag misstager mig om jag säger, att hela affären icke öfversteg 25 kronor för hvarje stallspilta. Om man nu beräknar huru mycket sadelmunderingen förfäres genom att ofta under lång tid utsätts för väta, hvad karlarnes mundering och skodon slitas derigenom att truppen måste stå och rykta hästarne i smutspussarne, så tror jag att de småländska rusthållarne skulle göra en utmärkt affär om de, så fort som möjligt, sjelfva uppförde de omtalade stallarne. Jag tror mig veta, att regementschefen redan uppgjort ett kostnadsförslag derför, som slutar på allenast 20 kronor för hvarje spilta. Under sådana förhållanden anser icke heller jag skäl vara för handen för staten att här vid lag träda emellan, utan tror att en väl behöflig omsorg om hästarne och munderingen bör mana rusthållarne vid Smålands husarregemente att skyndsamt följa det vackra exempel, som gifvits af de uppländska och skånska kamraterne.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad och propo-

sitioner blifvit gifna i enlighet med de yrkanden, som förekommit, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

§ 6.

Ang. formulär
till valprotokoll
för riksdagsmannaelektorer.

Skedde föredragning af Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts betänkande N:o 3 (i samlingen N:o 4), i anledning af väckt fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t om utfärdande af formulär till valprotokoll för elektorer vid riksdagsmannaval.

Utskottet hade hemställt:

att Herr N. J. Boströms motion, N:o 35 — deruti föreslagits, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes utfärda formulär till valprotokoll för riksdagsmannaelektorer, samt att sådant formulär måtte åtfölja den kungörelse om valets förrättande, som af domhafvanden utfärdas — ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Ordet begärdes af:

Herr N. J. Boström, som yttrade: Till följd af det beslut, hvartill Utskottet i denna fråga kommit, har jag ansett mig böra begära ordet.

Utskottet har såsom skäl för afslag å min motion bland annat anført, hurusom erfarenheten "visat att, oaktadt det i 20 § Riksdagsordningen intagna formulär för riksdagsmannafullmakter, felaktigheter icke sällan förekomma i dessa slags fullmakter, ehuru de utgifvas af personer, hos hvilka en större underbyggnad och vana vid handlingars utfärdande än den, som i allmänhet kan hos kommunalstämmo-ordförande förutsättas, bör vara att antaga". Detta är efter mitt förmenande ett mycket svagt skäl. *Derför* att de formulär, som redan finnas, icke följas, skall man icke utfärda något nytt! Ett sådan resonnement lärer väl icke i allmänhet hålla streck.

Utskottet föreställer sig vidare att, "med hvarje tillämpning af förordningarne rörande riksdagsmannaval, en större vana dervid skall åstadkomma undanrödjande af ofvan omförmälda olägenhet". Jag betvivlar det och anser fortfarande formulär vara väl behöfliga, hvarföre jag yrkar afslag å Utskottets betänkande och bifall till min motion.

Friherre Lagerfelt: Då 16 och 18 §§ Riksdagsordningen temligen tydligt utstaka huru ifrågavarande val skola ske, så är jag fullt förvissad att, om kommunalstämmo-ordförandena vilja ställa sig dessa föreskrifter till noggrann efterrättelse, de af motionären påpekade missförhållanden icke skulle ega rum. Jag är också af den öfvertygelse att, om, såsom motionären föreslagit, särskilda formulär skulle för kommunalstämmo-ordförandena utfärdas, enahanda missförhållanden och afvikelser, som nu inträffa,

fortfarande komme att ske, ty rätta de sig nu icke efter de föreskrifter, som finnas, så lära de väl icke heller rätta sig efter de formulär, som skulle för dem utfärdas, i synnerhet som, enligt hvad Utskottet äfven framhållit, erfarenheten visat att, oaktadt i Riksdagsordningen finnes formulär för riksdagsmannafullmakter, domhafvandena af förbiseende icke sällan begå felaktigheter vid deras utfärdande.

Ang. formulär till valprotokoll för riksdagsmannaelektorer.
(Forts.)

Jag tror derfor att på det af motionären föreslagna sätt de öfverklagade olägenheterna icke kunna afhjelpas, utan får jag yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Brodén: I likhet med den talare, som först yttrade sig i denna fråga, måste jag vidhålla den åsigt, att, derest icke andra och starkare grunder förefinnas för afslag å motionen — och sådana kunna möjligen gifvas — än de Utskottet i sitt betänkande anført, synes det vara lika mycket skäl för bifall till motionärens framställning som för afslag å densamma. Utskottets motivering är nemligen till en del sådan, att den ganska lätt kan anses tala ej mindre för än mot motionen. Utskottet säger: "Erfarenheten har visat att, oaktadt det i 20 § Riksdagsordningen intagna formulär för riksdagsmannafullmakter, felaktigheter icke sällan förekomma i dessa slags fullmakter, ehuru de utgifvas af personer, hos hvilka en större underbyggnad och vana vid handlingars utfärdande än den, som i allmänhet kan hos kommunalstämmo-ordförande förutsättas, bör vara att antaga". Här är således erkänt, att felaktigheter understundom finnas i riksdagsfullmakterna, ehuru de, som utfärda dem, hafva formulär att rätta sig efter. Nu kan man fråga: ligga dessa felaktigheter deri att formulären icke med vederbörlig trohet följas, eller bestå de i något, som ligger utom det formulerade området? I förra fallet, eller om formulären icke följas, drager man den slutsats, att icke heller kommunalstämmo-ordförandena vid utfärdandet af elektorsfullmakter skulle komma att följa ett dem förelagdt formulär, en i min tanke temligen förhastad slutsats. Man kan likväl tänka sig, att här antydts andra felaktigheter i riksdagsfullmakterna än de, som bestå deri, att formuläret icke till alla delar iakttagits, och sådana fel hafva äfven förekommit; men icke får man förkasta formuleringen, derföre att den icke kan förebygga alla möjliga felaktigheter. Att formulären äro af betydelse såväl för domhafvandena som för andra, hvilka hafva att utfärda fullmakter, kommunalstämmo-ordförandena icke undantagne, torde lätt kunna bevisas. Om man tänker sig att de embetsmän, som skola utfärda riksdagsfullmakter, icke hade formulär att följa, utan endast vore hänvisade till Riksdagsordningens allmänna föreskrifter i detta fall, så kan man lätt föreställa sig, hvilken blandning af olika och mer eller mindre mångtydiga ordalag, som skulle förekomma i riksdagsfullmakterna. Då det nu är utom all fråga att domhafvanden har en betydlig nytta af formuläret, så kan man icke heller förneka, att ett sådant skulle medföra nytta för kommunalstämmo-ordföranden och åtminstone förekomma det slags fel. oegentlig-

*Äg. formulär
till valproto-
koll för riks-
dagsmannan-
elektorer.
(Forts.)*

heter och misstag, som öfverhufvud kunna undvikas, så snart ett formulär är att tillgå.

Hvad vidare Utskottets resonnement angår: "att, med hvarje tillämpning af förordningarne rörande riksdagsmannaval, en större vana dervid skall åstadkomma undanrödjande af ofvan omförmälda olägenhet", så har det efter 9 års erfarenhet visat sig, att vanan här är en temligen kraftlös och senfärdig läromästarinna, och hon kan knappast vara annat, då hennes lärjungar så ofta vexla. Ty efter 4 års befattnings utses nya kommunalstämmo-ordförande eller kunna åtminstone utses, och en hvar lärar inse, att under en så kort tid någon större färdighet icke kan vinnas vid handhafvandet af en förordning, hvars tillämpning regelmässigt icke förekommer oftare än hvar tredje år.

Men det finnes ett annat förhållande, som motionären påpekat och hvilket jag anser vara en hufvudsak. Han säger, att "erfarenheten visat, att, der val till riksdagsman för Andra Kammaren sker genom elektorer, knappast någon sådan förrättning inför domhafvanden egt rum, då ej flere eller färre elektorer till följd af deras valprotokolls ofullständighet icke fått i valet deltaga". Denna sida af saken har, såvidt jag funnit, Utskottet icke fast sig vid, men den är dock, efter min åsigt, den jemförelsevis viktigaste. Ty lärar erfarenheten, att sådana fall, som här nu öfverklagas, förekomma allmänt i vårt land, så förefinnas verkligen skäl till att företaga några åtgärder deremot, men lärar åter erfarenheten, att sådana fall endast undantagsvis förekomma, behöfver intet deremot göras.

Att något i saken bör göras, tyckes dock bevisas deraf, att, såsom jag hört, åtskilliga domhafvande hafva för sed att vid kungörande om riksdagsmannavals hållande bifoga formulärer för fullmakter vid elektorsval. Dessa domhafvande anse således nödvändigt, att åtminstone någon åtgärd vidtages i den af motionären föreslagna syftningen och hafva antagligen föranledts dertill af erfarenhet, att felaktigheter vid elektorsfullmaktens utskrifning ej sällan ega rum.

För min del vill jag ingenting yrka, utan låter det bero af, huruvida den föreslagna åtgärden är af behofvet påkallad eller ej, något som under diskussionen torde gifva sig tillkänna. Är förhållandet sådant, som det af motionären beskrifvits, tyckes det mig som någonting i saken bör göras, hvarom icke, kan jag ej finna skäl att förorda motionärens förslag.

Herr Ivar Månsson: Den föregående talaren antydde, att de skäl, som Utskottet anført för sitt afstyrkande af motionärens förslag, icke skulle vara fullt tillräckliga. För min del är jag af en annan tanke. Till stöd härför vill jag först påpeka, huru lätt det är för en domare, som har att utfärda fullmakt för en ledamot af Andra Kammaren, att till följd af något förbiseende afvika från det formulär, som redan nu finnes i Riksdagsordningen gifvet för sådana fullmakter, genom att utesluta ett och annat ord, som ej är af någon betydighet. Skulle man nu ålägga ord-

föranden i kommunalstämma att vid elektorval följa ett visst formulär, huru lätt kunde han icke komma att uteglömma något ord, som ej hade någon inverkan på saken i sin helhet. I min tanke skulle en sådan skyldighet blott leda till ännu mera tras-sel, än som nu är fallet, ty följden blefve den, att, om ett sådant ord uteslöts, hela valprotokollet komme att kasseras. Af detta enkla skäl visar sig, att införandet af sådana formulär, som motionen afser, icke är gagneligt eller att rekommendera. Då lagen härjemte tydligen föreskrifver, huru dessa val skola ske, och denna lag nu i så lång tid varit tillämpad, att litet hvar torde hafva tillräcklig kännedom derom, finner jag för min del icke något skäl att bifalla motionen.

*Ang. formulär
till valproto-
koll för riks-
dagsmänna-
elektorer.
(Forts.)*

Det är äfven en annan omständighet, som jag ville påpeka. Om man nemligen funne det nödvändigt för ordförande i kommunalstämma att vid elektorval begagna sig af sådana formulär, som här blifvit föreslagna, skulle, efter min tanke, dylika formulär vara ännu mera af behovvet påkallade vid de omedelbara valen, då kommunalstämman ordförande åligger att ingifva valprotokollen till domaren. Detta anser jag emellertid, lika litet som i förra fallet, vara af nöden, hvadan jag äfven på denna grund anser mig böra afstyrka motionen.

En föregående talare påstod, att de påpekade olägenheterna icke skulle kunna afhjelpas dermed att man blefve mera van vid behandlingen af ifrågavarande ärenden. Jag vill med anledning deraf blott säga, att det dock måste medgifvas, att kommunallagarne och de dithörande författningarne äro mera kända nu än de hafva varit. Jag yrkar, som sagdt, bifall till Utskottets förslag.

Herr Engman: För min del kan jag icke finna annat än att Utskottet på goda grunder afstyrkt motionen. Det finnes nemligen, som vi veta, inom riket lika många valkretsar, der valen ske medelbart, som der omedelbart valsätt brukas. Det är således en brist i motionen, att den icke på samma gång föreslår huru valprotokollen böra vara beskaffade, när valen ske omedelbart. På grund häraf får jag, med afstyrkande af motionärens, yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Danielsson: I likhet med den näst föregående ärade talaren finner äfven jag ett fel förekomma uti den af motionären gjorda framställning i ämnet, nemligen derutinnan, att denna framställning icke jemväl afser omedelbara val. Men jag är icke ense med Utskottet derutinnan, att den af motionären föreslagna åtgärden icke skulle vara af behovvet påkallad, utan jag tror tvärt om, att förändringen vore både önskvärd och nyttig, och att något torde böra åtgöras härvidlag. Vi veta nemligen, att det ofta nog inträffar, att valprotokoll inkomma med många flera otydliga ord, än hvad Utskottets ordförande nyss gång efter annan nämnde. Samme talare antydde jemväl, att ofta kunde vara utslutet ett enda ord, hvarigenom otydlighet uppstode. Jag tror, att uti de nuvarande valprotokollen, såväl då valet skett medelst

Ang. formulär
till valproto-
koll för riks-
dagsmannu-
elektorer.
(Forts.)

elektorer som vid omedelbara val, flera än ett otydligt ord insmugit sig, som domaren vid valförrättningen tyder på sätt honom behagar; och hans åsigt kan göra sig gällande både i den ena och den andra rigtningen.

Såsom vi veta, afgår kommunalstämмоordföranden hvarjtjerde år och ännu oftare på vissa ställen. Vid sådant förhållande kan den omtalade okunnigheten hos honom om formen för ifrågakomna protokoll lätteligen vara lika stor nu, som då den nya riksdagsordningen började tillämpas. Jag föreställer mig sålunda, att ett förtydligande uti berörda afseende vore både önskligt och nyttigt, och instämmer jag för min del gerna med motionären. Men som han icke tagit steget fullt ut, torde det vara klokare, om han en annan gång ånyo framkomme med sitt förslag i en mera fullständig form. Jag har ansett mig böra uttala detta, enär, efter mitt förmenande, frågan torde förtjena att tagas om händer; dock tilltror jag mig icke att så här på rak arm göra något yrkande härutinnan.

Herr Sven Nilsson i Efveröd: För min del tror jag att Utskottet helt och hållet missuppfattat motionärens framställning i den föreliggande frågan. Motionären har nemligen, efter mitt förmenande, icke afsett någon lagförändring, utan endast velat i underdånighet anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes tillställa vederbörande de ifrågavarande formulären, för att tillhandahållas ordförandena i kommunalstämmorna vid förestående riksdagsmannaval i sammanhang med kungörelsen om valet, på samma sätt som nu eger rum i afseende på de blanketter, som utsändas för insamlande af statistiska uppgifter öfver berörda val. Jag föreställer mig, att det icke för Kongl. Maj:t skulle medföra särdeles stort besvär att samtidigt med dessa blanketter låta till kommunalstämmornas ordförande medfölja formulär till ifrågavarande protokoll. De fel, som möjligen kunna begås genom en afvikelse från dessa formulär, tror jag icke lagligen kunna föranleda till protokollets kasserande; ty det är otvifvelaktigt att, om sådana formulär skola vara till efterlefnad gällande, så att någon afvikelse från ordalydelsen icke får ega rum, vid äfventyr att protokollet eljest ogillas, så bör formen för dem vara i lag föreskrifven. Sådant har dock ej motionären föreslagit, ty detta hade då föranledt en förändring i grundlagen. Jag är för min del af den tanken, att om Kongl. Maj:t härutinnan ville gå allmänheten till mötes, skulle detta vara af ganska stor nytta. Erfarenheten har lärt oss, såväl i afseende på de omedelbara som de medelbara riksdagsmannavalen, att allmänheten icke ännu hunnit uppfatta och som sig bör följa grundlagens bestämmelse i förevarande fall, och man har till och med brustit så långt vid utöfningen af valförrättarebefattningen i åtskilliga kommuner, att man som valprotokoll begagnat de blanketter, som till ordförandena översändts för de statistiska uppgifternas insamlande. Att ett dylikt protokoll icke kan godkännas när uppsummeringen af rösterna skall ega rum, eller vid det förestående medelbara valet, utan till

följd af sina bristfälligheter måste kasseras, torde vara temligen uppenbart.

Det föreliggande ärendet är således ingalunda af så ringa vikt, som man här velat påstå. Då likväl motionären icke föreslagit någon åtgärd i afseende på det omedelbara valsättet, torde, efter mitt förmenande, Kammaren för närvarande icke böra fatta annat beslut, än Utskottet hemställt.

Öfverläggningen var slutad. Sedan Herr Talmannen gifvit propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på yrkandet att, med afslag å nämnda hemställan, motionärens förslag måtte antagas, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

§ 7.

Till afgörande företogs Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 4 (i samlingen N:o 5), angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om förbud mot gårdfarihandeln. *Ang. förbud mot gårdfarihandeln.*

Utskottet hade i anledning af Herr P. A. Hellgréns motion, N:o 49, hvaruti en underdånig skrifvelse i ofvan angifna syfte föreslagits, på anförda skäl hemställt:

att samma motion ej måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Och hade motionären, såsom ledamot af Utskottet låtit å utlåtandet anteckna sin reservation mot nämnda hemställan.

Sedan ärendet nu föredragits, anförde motionären

Herr Hellgrén: Som jag reserverat mig emot det betänkande, Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskott uti föreliggande fråga afgifvit, anhåller jag vördsammast, att till denna min reservation ytterligare få tillägga:

Utskottet har i sitt motiv för afslag till förbud mot gårdfarihandeln afskaffande ifrågasatt, huruvida de olägenheter, som genom en dylik handel uppstå, kunna eller böra på det af mig föreslagna sätt undanröddas, emedan det skulle stå i allt för uppenbar strid mot de i nu gällande lagar om näringsfrihet antagna grundsatser, utan att Utskottet kunnat angifva något annat sätt eller annan grundsats för gårdfarihandelns hämmande och inskränkning, eller på hvilka andra vägar en öfverdrifven köplust och böjelse för slöseri böra motarbetas.

Förra årets Riksdags Tillfälliga Utskott kunde icke underkänna motionärens då uttalade omdöme öfver gårdfarihandeln *skadlighet* och *obehöflighet*. Innevarande års Tillfälliga Utskott anser olägenheterna af denna handel *beaktansvärda*. Då torde man väl med full befogenhet vara berättigad till den frågan, om icke, då en sak medgifves och anses vara skadlig och obehöflig samt beaktansvärd, man bör vidtaga någon den ringaste åt-

*Ang. förbud
mot gårdfari-
handeln.
(Forts.)*

gård för att undanrödja det onda denna sak åstadkommer. Låt vara, att detta öfverklagade onda endast skulle finnas till i Norrland, hvilket jag för min del dock icke tror är händelsen.

Jag inser visserligen, att lagstiftningen, då 1864 års handels- och näringsförfattningar utfärdades, tog ett långt steg framåt, och att det nu, i denna frihetstid, skulle möta många obehag och olägenheter att taga ett steg — om än aldrig så litet — tillbaka. Men är detta steg nödigt — bör man då icke uttaga detsamma?

Emellertid torde den så kallade gårdfarihandeln icke kunna på en gång helt och hållet borttagas. Dock tror jag, att man till en början, utan att göra allt för stort ingrepp uti handels- och näringsfriheten, kunde göra den ändring i dessa författningar, att ingen må utom det län, han tillhör och hvarest han finnes bosatt samt är mantals- och skattskrifven, själf eller genom annan kringföra och annorlunda än å marknad till salu utbjuda varor.

Genom denna ändring blefve man åtminstone fri från en stor del af de utländska handlande, som nu kringresa och efter mitt förmenande åstadkomma den största skadan; och inskränker jag min motion hertill och vågar vördsamt göra det ändringsförslag,

att Riksdagen skall i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t göra hemställan, att Kongl. Maj:t tacktes taga i nådigt öfvervägande, om icke den så kallade gårdfarihandeln kunde inskränkas, så att densamma icke finge utöfvas af annan än den, som i det län, hvarest handeln bedrivs, är bosatt samt mantals- och skattskrifven; och att, derest Kongl. Maj:t anser en sådan förändring i nuvarande handels- och näringsförfattningar nödig och af behovet påkallad, Kongl. Maj:t ville derom till Riksdagen afgifva förslag.

Herr Brun: Då jag är ledamot i det Utskott, som haft den förevarande motionen till behandling, så må det tillåtas mig att med några få ord bemöta det yttrande, som nu afgifvits af motionären, hvilken på samma gång är reservant emot Utskottets förslag. Att föreslå en sådan förändring i vår näringslagstiftning, att all gårdfarihandel derigenom skulle förbjudas, ansåg Utskottet af lätt förklarliga skäl icke böra komma i fråga. Att åter för vinnande af det i motionen åsyftade ändamål föreslå en undantagslagstiftning ensamt för Norrland har Utskottet icke heller ansett lämpligt, dels derföre att undantagslagar för en särskild landsort icke böra stiftas i annat fall, än då behovet är högst känbart, dels ock derföre att Norrlands behof icke skulle genom en sådan undantagslag uppfyllas. Det var en tid för icke länge sedan, då mellersta och södra Sverige utgjorde verksamhetsfältet för de så kallade gårdfarihandlandena; de hafva dock numera från dessa trakter försvunnit, icke till följd af något lagbud, utan emedan de funnit att fältet icke längre lönade sig att odla. Men manne begäret efter lyxartiklar derföre blifvit i dessa trakter mindre, eller dess tillfredsställande förhindradt? Jag tror det icke. Samma förhållande är med Norrland. Den tid torde icke vara långt aflägsen, då jemväl i Norrland gårdfarihandeln är en öfvervunnen ståndpunkt; men manne derföre begäret efter lyxartiklar och

prydnader samt tillfälle till detta begärs tillfredsställande varder förminskadt. Nej! Jag tror deremot att detta kommer att oförminskadt qvarstå.

Betrakta vi förhållandet under den tid, då det var i lag föreskrifvet, hvilka prydnader voro för vissa klasser af folket tillåtna, kunna vi då finna, att dessa föreskrifter motverkade folkets alltmera stigande begär efter lyxartiklar och prydnader? Nej! Skulle landets nuvarande befolkning vara bättre i detta hänseende? Jag tror det icke.

Betrakta vi förhållandet vidsträcktare, så finna vi, att begäret efter lyxartiklar framträder hos alla folk och i alla tider. Vildens högsta lycka består uti att erhålla några glasperlor, som af oss icke anses ega något värde och derföre föraktas. Vilden lemnar åter sitt lands produkter, ofta till mångdubbelt värde, i utbyte mot dessa prydnader. Den civiliserade människan deremot sträfvar af alla krafter att förvärfva smycken med s. k. äkta perlor, hvilka ofta äro värda tusentals riksdaler, och när han förvärfvat sig desamma, är han förtjust deröfver. Hvad är skillnaden mellan dessa båda slag af prydnader? De äro begge onyttiga och deras värde blott inbilladt. Förändra omständigheterna och gör glasperlorna lika sällsynta, som de äkta perlorna nu äro, och vi skola få se, att de förra skola erhålla samma värde, som de senare nu ega.

Låtom oss betänka, att begäret efter lyxartiklar visar sig lika starkt hos skilda klasser, om det än framträder under olika yttre förhållanden. Den ene tillfredsställer sin lystnad i en juvelerarebutik vid Drottninggatan, der de lysande smyckena skimra emot den förbigående blickar; den andre får sitt begär tillgodosedt af gårdfarihandlaren, hvilken uti ett tarfligt kök i Norrland utbreder sitt kram för husets invånare och med fagert tal förleder den lättrogna befolkningen att köpa af hans oftast ganska underhålliga varor. Ett försök till lagstiftning för det ena fallet lika väl som för det andra skulle återföra oss till förhållandena under de der gamla goda tiderna — som det är så bekvämt att återropa, men från hvilka vi bedja Gud bevara oss — då man lade så många band på samhällsmedlemmarnes fria verksamhet så i ena som i andra hänseendet.

På de skäl jag sålunda haft äran anföra yrkar jag bifall till Utskottets hemställan.

Härmed var öfverläggningen slutad. Herr Talmannen upptog de yrkanden, som under densamma blifvit gjorda, och gaf enligt dem propositioner såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på bifall till det förslag Herr Hellgrén i sitt afgifna yttrande framställt. Den förra af dessa propositioner fann Herr Talmannen vara med öfvervägande ja besvarad; men som votering likväl begärdes, blef af sådan anledning en omröstningsproposition af följande lydelse nu uppsatt, justerad och anslagen.

Den, som bifaller hvad Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskott hemställt i dess utlåtande N:o 4, röstar

Ang. förbud
mot gårdfari-
handeln.
(Forts.)

Ang. förbud
mot gårdfari-
handeln.
(Forts.)

ja;
Den det ej vill röstar
nej;

Vinner nej, har Kammaren, med afslag å Utskottets hemställen, för sin del beslutat,

att Riksdagen skall i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t göra hemställen, att Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, om icke den så kallade gårdfarihandeln kunde inskränkas så, att densamma icke finge utöfvas af annan än den, som i det län, hvarest handeln bedrifves, är bosatt samt mantals- och skattskrifven; och att, derest Kongl. Maj:t anser en sådan förändring i nuvarande handels- och näringsförfattningar nödig och af behovet påkallad, ville derom till Riksdagen afgifva förslag.

Voteringen företogs i vanlig ordning och visade 127 ja mot 24 nej; varande alltså Utskottets hemställen af Kammaren bifallen.

§ 8.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets utlåtande N:o 13, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition (N:o 10), med förslag till stadga angående måls handläggning i vissa fall af Kongl. Maj:ts Högsta Domstols afdelningar samfaldt.

§ 9.

Ang. tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.

Till behandling förekom Lag-Utskottets utlåtande N:o 14, i anledning af väckt förslag om ändring af §§ 3, 4, 5, 6 och 7 af Kongl. förordningen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 24 September 1861.

I Herr F. Holmqvists till Lag-Utskottet hänvisade motion, N:o 45, var föreslaget:

”att 3, 4, 5, 6 och 7 §§ uti förenämnda nådiga förordning måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 3.

Stad välje — — — besörja. Å landet höre sådan tillsyn kommunalnämnden till.

§ 4.

Förmyndare skall — — — och ingifve inom den 1 Februari följande år den räkning uti 2:ne exemplar jemte tillhörande bilagor till gode män i stad och ordföranden i kommunalnämnd å landet, som förvara det ena exemplaret och, efter redovisningens gransk-

ning, återlemna det andra, jemte bilagorna, försedt med bevis derom, till förmyndaren.

Gode männen och kommunalnämnden åligge att inkommen redovisning med tillhörande handlingar noga granska och till rättens ordförande före den 1 September aflemna förteckning, i enlighet med här nedan intaget formulär, öfver de ingifna förmyndareredovisningarne.

Ang. tillsyn af
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.
(Forts.)

§ 5.

Finna gode männen eller kommunalnämnden, att förmyndaren den omyndiges egendom ej rätteligen förvaltat, elier anses han icke ega de egenskaper, som lag föreskrifver, eller att han bör inteckning eller annan säkerhet ställa för de medel, han om händer har, göra derom anteckning uti förteckningens anmärkningskolumn; och förordne rätten, efter vederbörandes hörande, derom såsom nödigt och skäligt pröfvas.

Uppstå olika meningar emellan gode männen eller kommunalnämndens ledamöter, skall protokoll i frågan föras och förteckningen biläggas.

Vid lämpligt vite ege rätten förelägga den försumlige att sin skyldighet fullgöra.

§ 6.

Den omyndiges fränder ege att hos gode männen och kommunalnämnds ordförande taga del af förmyndarerekning; och ega de hos rätten göra den framställning, hvartill räkningens granskning kan dem föranleda. Är omyndig — — — angifva.

§ 7.

Till gode män och kommunalnämnd varde såsom arfvode — — inkomster.

Och hade Utskottet på anförda skäl hemställt:
att berörda motion måtte lemnas utan afseende.

Mot denna hemställan var inom Utskottet reservation anmäld af Grefve *Mörner*, som förklarar sig hufvudsakligen instämma i det af motionären afgifna förslag.

Efter uppläsning af Utskottets hemställan yttrade nu motionären

Herr Holmqvist: Det är allom bekant, att från och med den tid, Kongl. förordningen den 24 September 1861 började tilllämpas, man erfarit, att den icke uppfyllt de förväntningar, man hyst om densamma. Också hafva nära nog vid hvarje riksdag framställningar blifvit gjorda om förändringar i de deri meddelade

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
ommyndigs egen-
dom.
(Forts.)*

bestämmelser, och Riksdagen har år 1869 för sin del till och med beslutat helt och hållet förändrade stadganden med afseende på förmyndares redovisningsskyldighet. I det memorial, som då af Riksdagen till Kongl. Maj:t i underdånighet afgafs, har Riksdagen förklarat, att den funnit den föreskrifna kontrollen å förmyndarevärderna icke lemnat nöjaktigt skydd mot följderna af förmyndares bristande vederhäftighet och den oredlighet, som ej sällan dermed står i sammanhang. Under hela den tid, som Riksdagens berörda skrifvelse legat oafgjord hos Kongl. Maj:t, har Lag-Utskottet vid hvarje tillfälle, då fråga om förändringar i hithörande stadganden förevarit, hemställt, att, på grund deraf, att man väntade svar på denna underdåniga skrifvelse, något afseende icke måtte på framställningen fästas. Nu, sedan Kongl. Maj:t afslagit Riksdagens framställning i ämnet, och Lag-Utskottet af skäl, som år 1869 angåfvos och sedermera alltjemt förekommit, bort inse nödvändigheten af en förändrad lagstiftning i detta ämne, förefaller det mig anmärkningsvärdt, att Utskottet icke funnit anledning att i följd af min motion göra någon framställning, hvarigenom nödig rättelse i det öfverklagade förhållandet skulle kunna vinnas. Jag vill visst icke tillerkänna mitt förslag ofelbarhet, men jag hade dock trott, att en eller annan af de grunder, på hvilka min motion stödjer sig, skulle hafva tillvunnit sig afseende af Lag-Utskottet och föranledt till någon framställning från detsamma, som skulle kunnat afhjelpa de anmärkta bristerna.

Då jag härefter ber att få öfvergå till granskning af de anmärkningar, Utskottet i sitt utlåtande framställt, ber jag att till en början få medgifva att, på sätt Utskottet äfven sagt, meningen i 1861 års Kongl. förordning dermed, att de vid granskning af förmyndareräkningarne uppkomna anmärkningar skola direkt till domhufvanden aflemnas, är riktig; men jag får härvid erinra, att åtminstone i den mig anförtrödda domsaga några anmärkningar på detta sätt ytterst sällan aflemnats, och för en af de få gode män, som gjort det, hvilka blott varit tre under elfva år, hade den ena af dessa anmärkningar rätt obehagliga följder. Denne gode man blef nemligen inom kommunen anfallen på alla möjliga sätt, icke blott från det håll anmärkningen gälde, utan äfven från andra, hvilket åter ledde dertill, att han afsade sig all vidare befattning med godmanskapet.

Beträffande de motiv, Lag-Utskottet framlagt, anför Utskottet, "att, så som Utskottet inhemtat, erfarenheten lär hafva ådagalagt, att tillsynen å förmyndareskap befunnits lämpligast böra öfverlemnas å vissa orter till särskildt därför utvalde gode män och å andra åter till kommunalnämnden".

Det förefaller dock mig icke rätt ändamålsenligt, att en och samma befattning skulle kunna öfverlemnas den ena gången åt en god man och den andra åt kommunalnämnden. Det har också visat sig, att intyg om förmyndareräkningars uppvisande och granskning i allmänhet icke meddelats af kommunalnämnden i sin helhet, utan af blott en eller möjligen några af dess ledamöter och å vissa ställen af en god man. Man vet således i detta fall

icke egentligen hvem som granskat förmyndareredovisningen. Jag tog mig friheten föreslå, att granskningsskyldigheten skulle tillkomma ensamt kommunalnämnden. derföre att jag ansåg detta bäst betryggande. Kommunalnämnden är nemligen en myndighet, till hvilken man bör och måste hafva fullt förtroende; och då fråga blir om att lemna utlåtande om förmyndares vederhäftighet, är det lättare för kommunalnämnden, som utgöres af flere personer, att meddela ett sådant yttrande, än för den enskilde gode mannen.

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
områdets egen-
dom.
(Forts.)*

Utskottet har vidare gjort den anmärkning mot mitt förslag, att den deri angifna tid, inom hvilken förmyndareredovisningarne borde afgifvas, icke är lämpligt afmätt. Jag har naturligvis icke förmenat, att just den i min motion föreslagna tiden ovilkorligen skulle vara den lämpligaste, men jag trodde, att, om Utskottet för öfrigt funne skäl att fästa afseende å mitt förslag, det ock skulle kunnat sjelft föreslå annan sådan tid, om dertill varit anledning.

Vidare säger Utskottet, att den af mig föreslagna åtgärden är desto mindre behöflig, som redan nu förmyndarne i allmänhet icke hafva något särskildt besvär med inlemnandet till domhufvanden af utdrag utaf förmyndarerekningarne, enär dessa utdrag vanligen i samlad mängd på en gång inlemnas af nämndemännen. Det kan väl vara möjligt, att på vissa trakter af landet nämndemännen åtaga sig sådana uppdrag, men jag har för min del aldrig gjort denna erfarenhet, utan vet att tvärtom på många ställen härmed så tillgår, att personer, mer eller mindre skrifkunniga, åtaga sig hela saken, hvilken de helt och hållet fabriksmessigt utföra, såväl hvad beträffar förmyndarerekningarnes upprättande, som i fråga om inlemnandet af samma räkningar till granskningsmännen och intyget derom till domhufvanden.

Slutligen fäster Utskottet uppmärksamheten derpå, att mitt förslag, om det godkändes, skulle i tillämpningen kunna leda derhän att, i anseende till ofullständighet i de förteckningar öfver inkomna förmyndareredovisningar, hvilka af kommunalnämndens ordförande skulle till domhufvanden aflemnas, eller genom försummelse med deras aflemnande, förmyndare lätteligen skulle äfventyra att, oaktadt redovisningen blifvit vederbörligen fullgjord, om dess afgifvande erhålla vederbörande domstols förståndigande. Detta är visserligen sant och innebär en olägenhet, svår nog, men jag vet dock en, som är större, nemligen att domaren kommer i kollision med förmyndarne sjelfva. Förmyndaren kan nemligen, vid erhållande af förståndigande att fullgöra sin redovisningsskyldighet, svara, att han redan fullgjort densamma. En uraktlåten anteckning kan emellertid välla, att det icke kan utrönas, huruvida så är förhållandet eller ej; men om mitt förslag godkännes, kan han vid sådant tillfälle styrka sin uppgift med företeende af qvittens från granskningsman eller kommunalnämnd. Ofta har ock händt i min domsaga, att sådana påståenden gjorts af förmyndare, och som redogörelserna vanligen aflemnades i kansliet, och jag derföre omöjligen kunde genast afgöra, om anteckning derom

Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omtydigs egen-
dom.
(Forts.)

vederbörligen skett eller ej, återlemnade jag till en början till förmyndaren den lösen, han för föreläggandet måst utgifva, för att han icke skulle vidkännas någon orättvis kostnad. Men jag märkte snart, att, sedan detta blifvit mera allmänt bekant, detta mitt förfarande blef mig alltför dyrbart, och jag nödgades då att genom söka flera tusental redogörelseräkningar för hvarje gång ett sådant påstående gjordes af någon förmyndare. Jag tror dertfore, att den svårighet, som Utskottet ansett följa af mitt förslags antagande, är vida mindre än den olägenhet, som enligt nu gällande bestämmelser kan föranledas af en kollision mellan domaren och förmyndaren.

På grund af hvad jag nu anført anhåller jag, att Kammaren ville återremittera frågan till Lag-Utskottet med förståndigande för det att i ämnet afgifva förslag, hufvudsakligen fotadt på de i min motion angifna grunder. Mig är det för öfrigt likgiltigt, om granskningen af förmyndareräkningarne öfverlemnas åt kommunalnämnd eller åt gode män, blott att sådana förteckningar, som i mitt förslag afses, varda till domaren behörigen aflemnade.

Herr Strömberg: Huru högst behöflig den lagstiftning var, som fann sitt uttryck i Kongl. förordningen angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom den 24 September 1861, det torde för visso kunna intygas af samtliga herrar representanter inom denna ärade församling med deras rika erfarenhet i detta afseende från särskilda kommuner och städer i vårt land. Jag är ock öfvertygad derom, att någon eller några af dem skola med mig kunna vittna om sin erfarenhet rörande tillståndet i detta hänseende *nu*, sedan den nya institutionen redan temligen länge varit å bane, och derigenom afgifva ett omdöme, huruvida *allt* numera kan anses vara fullt tillfredsställande och betryggande i afseende å de omyndiges rätt. Och om nu så icke är, hvori ligger väl orsaken härtill? För min del tror jag den vara att söka i den svårighet, som inom många kommuner torde uppstå att finna lämpliga personer, fullt kvalificerade att motsvara ett så grannliga uppdrag. Motionären har derjemte visat, att vissa omständigheter kunna inträffa, de der i icke ringa mån förlama den enskilde granskningsmannens verksamhet i denna rigtning.

Hvad sjelfva författningen beträffar, så är, såsom mig synes, den deri införda instruktion för gode männen något för knapphändig. Det heter nemligen i 4 § af ifrågavarande Kongl. förordning, att förmyndare skall, för hvar år, afsluta räkning öfver allt det han har om händer, med "*uppgift*" af den säkerhet, hvar emot den omyndiges reda penningar äro utsatta etc. Tvifvelsutan har meningen med dessa bestämmelser varit att granskningsmännen skulle sättas i tillfälle att undersöka de säkerhetshandlingar och värdepapper, emot hvilka den omyndiges medel äro utestående. Men huru verkställes väl in praxi denna granskning! Jag tror för visso, att många skola med mig kunna intyga, att det vanligen går så till, att ingen granskning alls af sjelfva säkerhetshandlingarne och värdepapperen förekommer, utan

att gode männens åtgärd icke sällan inskränker sig till att till siffran kontrollera förmyndareräkningen och uträkna det granskningsmännen tillkommande arfvode. Genom ett sådant förfarings-sätt skall det dock tvifvelsutän kunna inträffa, att den omyndiges rätt icke blir fullt tillräckligt betryggad, och jag vågar utsäga såsom en möjlighet, den jag dock önskar aldrig skall blifva verklighet, att en omyndigs förmögenhet, den må vara större eller mindre, sålunda skall kunna smälta tillsammans eller försvinna under den kontrollerande myndighetens ögon. Mig synes att det ligger alltför liten kraft och, att jag så må säga, alltför liten kläm i den nuvarande god mans-institutionen; och det vore der-före enligt min uppfattning önskvärdt, om granskningsmännen erhö- llo vidsträcktare rättigheter och ålades att utöfva en kraftigare kontroll, än som nu vanligen ifrågakommer, samt tillika förplig- tades att, så snart ett omyndighetsförhållande blefve känt, genast inskrida med åtgärder till försvar för den omyndiges rätt, intill dess domstolen eller rätten hinner ordna förmynderskapet. Vidare skulle denna pligt och denna rättighet fortfarande utöfvas en gång om året, men icke på någon bestämd tid, utan skulle förmyndaren när som helst kunna uppfordras till redovisning, dervid gode män- nen hade att noga granska de säkerhetshandlingar, emot hvilka den omyndiges reda penningar vore utsatta, och framför allt tillse, att sådana säkerhetshandlingar verkligen funnes till.

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.
(Forts.)*

Ett steg till vinnande af någon ökad trygghet i förenämnda hänseenden har den ärade motionären anvisat, då han yrkar att, med upphäfvande af den enligt gällande lag åt vederbörande kom- muner på landet medgifna frihet att öfverlemna tillsynen å för- mynderskap *antingen* till för sådant ändamål särskildt utvalde gode män, *eller* till kommunalnämnden, denna tillsyn måtte *under alla förhållanden* utöfvas af kommunalnämnden. Motionären har själf nyss tillkännagifvit, huru Utskottet uppfattat detta. I likhet med honom hyser jag den öfvertygelsen, att denna valfrihet bör borttagas. I kommunalnämnden inväljas nemligen så insigtsfulle och förståndige män, att dessa utan tvifvel just blifva de lämp- ligaste att utöfva denna tillsyn lika väl som de många andra viktiga angelägenheter, hvilka äro åt denna nämnd uppdragna.

Jag vill såsom en biomständighet tillägga, att det arfvode, som med viss procent af den omyndiges räntor eller inkomster nu utgår till granskningsmännen, ju äfven kunde tillkomma kommunalnäm- ndens ordförande såsom en lämplig ersättning så väl för det besvär, hvarom här är fråga, som för hans många andra lönlösa mödor i kommunens tjänst.

Då det således synes mig klart, att ifrågavarande myndighet, hvilken består af kommunens inflytelserikaste män, skall bättre än någon enskild person kunna utöfva tillsyn å förmynderskapen, ber jag att få förena mig med den siste ärade talaren, hvilken tillika är motionär i ämnet, i hans anhållan om återremiss till Utskottet för ny behandling af ärendet.

Herr Åke Andersson: Det förslag, hvarom här är fråga,

*Om tillsyn af
förmyndares
förvaltning af
näringsligs egen-
dom.
(Forts.)*

är ej af så ringa betydelse, som Lag-Utskottet i sin motivering för afslag derå låtit påskina. Vi, som äro från landsbygden, veta litet hvar, huru der tillgår med handhafvandet af tillsynen å förmynderskapen. Man kan visserligen tänka sig, att i kommuner, inom hvilka stora förmynderskap förekomma, kommunalstyrelsen anser sig befogad att själf utöfva denna tillsyn. Men der kommunalstyrelsen ej finner sig föranlåten att göra detta — och det senare tror jag är händelsen i de allra flesta fall — lemnas detta uppdrag åt gode män eller vanligast blott en god man, emedan författningen i detta afseende ej föreskrifver, om gode män skola vara en eller flere. Denne ende vågar kanske icke, äfven om han har grundade skäl till anmärkningar mot någon förmyndare, att framställa sådana, emedan han ej vill underkasta sig det obehag och de förföljelser, som deraf möjligen skulle uppkomma, och då gode mannen ej har någon ansvarsskyldighet, så lägger han sig ej heller vinn om att skaffa sig kännedom om en aflägsset boende förmyndare för att taga reda på hans soliditet; det kan således hända, att domaren icke får kunskap om förmyndarens dåliga ekonomiska ställning förr, än det är för sent att vidtaga åtgärder till skyddande af myndlingens egendom. Vore det deremot, såsom motionären i min tanke riktigt föreslagit, kommunalnämndens ovilkorliga skyldighet att utöfva den tillsyn, hvarom här är fråga, skulle de betänkligheter att framställa anmärkningar, som jag nu antydtt, i min tanke mycket sällan förekomma, emedan denna myndighet icke behöfver befara att blifva utsatt för samma obehag, som i sådant fall kan träffa en enskild person, då den består af flere som således få hjälpas åt att uppbära det.

I min hemort har lyckligtvis i detta hänseende ej förekommit något, som man har att beklaga sig öfver, och man har icke heller försport några förluster af något synnerligt värde. Men det finnes äfven en annan sida af saken, som ligger mig vida mer om hjertat, och det är den stora fördel, som den föreslagna förändringen skulle tillskynda den mindre bemedlade klassen, d. v. s. *massan af folket*, såsom det heter. Då nämligen nu en person af denna klass blifver, såsom mycket ofta inträffar, ålagd att emottaga ett förmynderskap, der medlen uppgå till endast några få kronor, ja mången gång alls ingenting att förvalta, medför detta för förmyndaren ej blott besvär utan äfven utgifter, hvarför han ej kan vänta sig någon ersättning. Han skall ju, till att börja med, hvarje år upprätta förmyndarräkning eller redovisning jemte utdrag deraf, och, om han ej är så kvalificerad, att han själf kan skriva dessa handlingar, måste han derom anlita annan person, som må hända en eller annan gång gör detta för intet, men, derest det sker oftare, nog måste ersättas på ett eller annat vis. Vidare kan det hända i glest befolkade delar af vårt land, att en sådan fattig förmyndare måste gå halfta och hela mil eller ännu längre för att aflemna handlingarne till gode mannen, som då vanligen svarar: kom tillbaka efter så och så lång tid, så får ni besked. Således måste förmyndaren minst två gånger besöka gode mannen. Men det kan äfven inträffa, att han får

göra det en tredje gång, nemligen om handlingarne ej äro i vederbörlig ordning. Andtligen skall utdraget befordras till domaren. Det kan visserligen understundom hända, att detta kan ske genom någon i förmyndarens närhet boende person, som besöker tinget. Men i annat fall måste förmyndaren själf begifva sig till domaren, derest han icke vill riskera att få med 2 kronor 25 öre lösa häradsrättens protokoll, innehållande föreläggande för honom att fullgöra denna sin skyldighet. För att befria förmyndaren från det sist anmärkta besväret har motionären tänkt sig saken kunna ordnas genom denna enda förteckning öfver de ingifna förmyndare-redovisningarne, som kommunalnämndens ordförande skulle åligga att till rättens ordförande ingifva, och hvilken förteckning jag anser böra tillerkännas bättre vitsord än det sammelsurium af räkningar, om jag så får säga, domaren nu måste emottaga.

Jag tror således, att detta obehag och dessa kostnader, som drabba en fattig person, skulle, på sätt motionären påpekat, mycket väl kunna undvikas. Jag hade derföre äfven tänkt yrka bifall till motionen, men då motionären själf yrkat återremiss, och om denna kommer till stånd, ett förslag i samma syfte längre fram på riksdagen torde kunna framläggas, anhåller äfven jag att få yrka återremiss till Lag-Utskottet.

Herr Löwenhielm: Den omständighet, att gång efter annan härstädes väckas motioner med yrkande om ändring i nu gällande förordning angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyn-digs egendom, tyckes antyda, att brister förefinnas i denna förordning, så att den icke till fullo uppfyller det med densamma afsedda ändamålet; och min erfarenhet såsom landtdomare jäfvar icke ett sådant antagande. Jag ber att få fästa herrarnes uppmärksamhet på, att det enligt nu gällande lag åligger förmyndare att för hvarje år uppgöra räkning öfver allt det han hafver om händer samt att vid början af påföljande år ingifva denna räkning jemte ett summariskt utdrag deraf till särskildt utsedde gode män eller kommunalnämndens ordförande, som i sin ordning böra, senast å första rättegångsdagen af lagtima höstetinget, till domaren aflemna det summariska utdraget, försedt med gode männens eller kommunalnämndens intyg, att förmyndarerekning jemväl blifvit aflemnad. Följden häraf är, att häradsrättens ordförande icke förr än under höstetinget blifver i tillfälle att ur det af honom förda förmyndare-diariet utröna, hvilka förmyndare försummat aflemna redovisning, och att häradsrätten först på höstetingets sista dag kan förelägga de försumlige att med sådan redovisning inkomma. Sedan förgår ytterligare någon tid, innan denna redovisning blir fullgjord, hvilket väl sällan inträffar förr än påföljande år, hvadan således, enligt gällande lagstadganden, en förmyndare ett helt år och derutöfver utan ansvar kan undandraga sig att afgifva redovisning öfver om händer hafda förmynderskap.

Om man nu i stället bestämde en viss tid, inom hvilken det åläge förmyndare att till gode männen eller kommunalnämnden

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omyn-digs egen-
dom.
(Forts.)*

*Om tillsyn af
förmyndares
föreläggning af
omtydigs egen-
dom.*
(Forts.)

aflemna redovisning — och jag föreställer mig att denna tid kunde fixeras till tre månader det följande året, d. v. s. före den förste April — om man tillika förelade gode männen eller kommunalnämnden att inom ytterligare tre månader till domhufvanden aflemna förteckning öfver alla de förmyndare, hvilka aflemnat redovisning, och att vid samma tillfälle uppgifva, huruvida mot de inlemnade räkningarne anmärkningar förekommit, och om slutligen domhufvanden egde rätt att omedelbart efter det dessa uppgifter blifvit honom meddelade förelägga försumlige förmyndare att inkomma med redovisningar eller förklaringar, så borde åtminstone sagde förelägganden komma förmyndarne till handa, och desse kunna i anledning deraf sig yttra före lagtima höstetingen, hvarigenom alltid vunnnes den fördelen, att de personer, mot hvilka anmärkningar det oaktadt förekomme, kunde redan till höstetingen instämmas för att öfver anmärkningarne höras, något som under nuvarande förhållanden icke låter sig göra.

Vidare innehåller nu gällande förordning, att de omyndiges fränder ege att hos gode män eller kommunalnämnd taga del af förmyndareräkning och mot densamma framställa anmärkningar. Detta stadgande är för närvarande af ingen betydelse och eger, som jag tror, alldeles icke någon användning, och orsaken härtill är antagligen den, att ingen kommer sig för att verkställa sådan granskning, då förmyndareräkningarne, såsom nu är fallet, af gode männen eller kommunalnämnden till förmyndaren återställas. Men om, såsom motionären föreslagit, det skulle åligga förmyndare att i tvenne exemplar aflemna fullständig redovisningsräkning till ordförande i kommunalnämnd, som sedermera egde att det ena exemplaret förvara, vunnnes derigenom den dubbla fördelen, att granskningsmännen, som då innehade förmyndareräkningarne för en persons hela omyndighetstid, på ett mycket verksammare sätt än hittills, då de endast haft tillgång till sista årets räkningar, skulle kunna granska afgifna redovisningar, och att omyndiges fränder när som helst kunde få taga del af dessa räkningar, och detta blefve, derom är jag öfvertygad, i sådant fall ganska ofta.

På dessa grunder förenar jag mig med motionären i anhållan om återremiss till Lag-Utskottet af nu förevarande utlåtande.

Herr August Peterson: För min del kan jag icke finna, hvilken större säkerhet skulle beredas de omyndige, om kommunalnämnden i stället för särskildt dertill inom kommunen utsedde personer granskade förmyndareräkningarne, då ju kommunalnämnden lika väl som gode männen väljas å kommunalstämma. Man säger visserligen, att med flere granskare säkerheten skulle ökas, emedan man derigenom vid granskningen kunde påräkna en noggrannare kännedom om dit hörande förhållanden. Ja, detta är visserligen möjligt, men lika väl torde motsatsen kunna inträffa. Bland kommunalnämndens ledamöter kunna nemligen finnas flere vänner till en förmyndare, hvilka vid en granskning kunna lemna honom hjälp genom att inför kommunalnämndens ordförande vitsorda hans duglighet och vederhäftighet; och då ordföranden natur-

ligtvis måste sätta tro till dessa uppgifter, inses lätt, att säkerheten icke blir större genom en dylik granskning, än om uppdraget anförtros särskildt för ändamålet utsedde personer. Ty då desse sistnämnde utses å kommunalstämma, kan man taga för gifvet, att inga andra dertill nämnas äu duglige, redbare och för befattningen lämplige personer.

Men, säger man, genom den nu gällande ordningen uppstår mycket trassel vid domstolarne, i det att förmyndareräkningarne icke i rätt tid inlemnas och redovisningen fördröjes, hvarigenom kapitalförlust kan tillskyndas de omydige. Det är beklagligt, om så skulle ske; men åtminstone i min hembygd känner man icke till något sådant. Om en förmyndare derstädes icke i rätt tid aflemnar sina räkningar, göres anmälan derom hos domstolen. Domstolen kan visserligen icke nödga den försumlige att genast fullgöra sitt åliggande; men domaren kan ju af förmyndarerotlarne förskaffa sig kännedom, om hvilka förmyndare, som redovisat eller icke — och då han således funnit, hvilka som äro skyldige att redovisa, föreläggas dessa vid tingets slut vid lämpligt vite — vanligen 10 kronor — att till nästa ting inkomma med förmyndareräkning, försedd med intyg att densamma blifvit af gode männen granskad.

Jag vet således icke, hvad fördel en ändring i nu gällande författning skulle medföra; utan finner jag hvad Utskottet i sitt utlåtande yttrat vara fullt riktigt. Skall en lagstiftning i ämnet ske, borde väl hela författningen omarbetas och nya bestämmelser införas om inrättande af förmyndarekammare eller dylikt; men att företaga en sådan ändring, som den af motionären föreslagna, tror jag icke vara till någon fördel för de omyndige. Jag yrkar således bifall till Utskottets hemställan.

Herr Lyth: Då ännu ingen af Lag-Utskottets ledamöter uppträdt till försvar för Utskottets utlåtande, ber jag att med några ord få angifva de skäl, som åtminstone för mig varit öfvertygande vid denna frågas afgörande inom Utskottet.

Först och främst ber jag få nämna, att det synes mig vara mycket lämpligare, om församlingarne bibehållas vid sin nu egande rättighet att sjelfva bestämma, om de vilja utse särskilde gode män för tillsynen å förmynderskap eller öfverlemna densamma till kommunalnämnden, än om tillsynen under alla förhållanden skulle utöfvas af sistnämnda myndighet. Här har visserligen blifvit nämndt, att det vore svårt att inom en kommun finna män, fullt lämplige att sköta en så ansvarsfull och maktpåliggande befattning som den ifrågavarande, och att densamma derför borde öfverlemnas åt kommunalnämnden, hvars medlemmar egde den största kännedom om förmyndarne och deras förhållanden. Men kommunalnämndens medlemmar hafva redan så många göromål åt sig uppdragna, att jag tror det vore ganska vanskligt att pålägga dem ytterligare ett bestyr af så vidlyftig och svår beskaffenhet, som det nu ifrågavarande, så mycket mera som en person kan

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.
(Forts.)*

*Om tillsyn å
förmyndares
författning af
omyndigs egen-
dom.
(Forts.)*

vara en mycket duglig medlem af kommunalnämnden utan att dock kunna sköta hit hörande frågor.

Det första och viktigaste skälet mot det i motionen väckta förslag har således för mig varit, att jag velat låta församlingarne framdeles som hittills ega valfrihet att i detta fall uppdraga tillsynen öfver förmynderskap åt dem, hvilka de anse därför bäst kvalificerade. Men jag får vidare nämna, att jag för min del dessutom anser det mycket illa att lappa och ändra en författning, i synnerhet en sådan, som icke varit längre tid i tillämpning än denna. Hvarje författning är nemligen ett organiskt helt, och om man nu ändrar den ena paragrafen efter den andra, förstöres sammanhanget. Bättre är då att, om ett verkligt behof af förändring gör sig gällande, omarbета hela författningen, än att vidtaga partiella ändringar, hvilka icke, efter mitt förmenande, skulle medföra någon nytta.

Slutligen ber jag få nämna att, enligt hvad jag i min hemort funnit, dugligheten och nyttan af 1861 års författning är obestridlig, för så vidt domaren intresserar sig för saken. Jag tror därför att författningen, om den efterlefves, är för närvarande tillräckligt betryggande för de omyndiges rätt och således icke behöfver förändras.

Jag yrkar alltså bifall till Utskottets hemställan.

Herr P. Nilsson i Kulhult: Jag kan icke föreställa mig, att myndlingars medel skulle vara bättre betryggade, om kommunen till förmyndareräkningars granskande utser kommunal-nämnden, än om detta uppdrag lemnas åt en särskild nämnd. Tvärtom tror jag att, då kommunen utser en särskild nämnd, i densamma inväljas de personer, som äro mest lämplige och skicklige för det afsedda ändamålet.

I den socken, jag tillhör, finnes en sådan särskild nämnd, bestående af tre personer. Nu är socken en bland de större, och antalet af granskade förmyndareräkningar för hvarje år uppgår vanligen till nära 130 stycken. Dessas granskning upptager — jag försäkrar det — nära tre dagar, men då föres äfven öfver så väl myndlingar som förmyndare fullständig förteckning, i hvilken jemväl göres anteckning om de ingifna förmyndareräkningarne, som, derest de befunnits rigtiga, derefter, merendels genom nämndens försorg, inlemnas till domhafvanden, som öfver deras mottagande aflemnar särskildt qvitto. Befinnes vid granskningen, att någon såsom omyndig uppförd person är vorden myndig, göres i marginalen anteckning, huruvida qvitto öfver mottagen slutredovisning blifvit förevisadt granskningsnämnden, hvars befattning med detta förmynderskap då upphör.

Jag tror icke, att någon större trygghet skulle vinnas genom antagande af ifrågavarande förslag, utan tvärtom; och med stöd af den erfarenhet i ämnet, som vunnits i min hemort, anser jag det vara lämpligast, att dessa angelägenheter fortfarande, såsom hittills, af en särskild nämnd handhafvas.

För min del vill jag således yrka bifall till Utskottets afstyrkande hemställan.

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.
(Forts.)*

Herr Magnus Andersson: De olägenheter, som motionären här framhållit, hafva vi i min ort alls ingen kännning af; ty allt ifrån den tid nu gällande förordning angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom utgafs och intill denna dag har allt gått sin gilla gång, och förmyndarne hafva allt mera satt sig in i författningen, som enligt min tanke är den bästa i sitt slag, som kan finnas. Skulle man deremot nu, i enlighet med motionärens förslag, stifta en i väsentliga delar ny lag i detta ämne, så fruktar jag, att förmyndarne å nyo skulle till en tid råka i samma ovisshet eller villrådighet angående den nya lagens tillämpning, som förhållandet var vid den tid nu gällande författning i detta ämne först utkom. De, som då skulle skörda vinst af denna osäkerhet, äro just herrar domhufvande, då förmyndarne, såsom det sannolikt ganska ofta blefve fallet, glömde att i rätt tid inkomma med sina redovisningshandlingar samt i följd deraf finge ett föreläggande och således nödgades utlösa protokollet deröfver.

Jag tror, som sagdt, att någon bättre författning i denna sak än den nu gällande icke gerna kan uppställas, och yrkar därför bifall till Utskottets hemställan.

Herr Clairfelt: För min del medgifver jag villigt, att det ännu återstår mycket att önska i afseende å gällande lag angående tillsyn å förmyndares förvaltning af omyndigs egendom; men jag tror icke att befintliga brister i denna författning afhjelpas genom att lappa på den gamla kluten, eller att man vinner det åsyftade målet genom att, såsom nu är föreslaget, i senare mom. af 3 § i nämnda författning vidtaga den förändring, att kommunalnämnd i stället för särskildt utsedde gode män skola å landet utföra ofvan nämnda tillsyn. Lämpligast torde vara, att en helt och hållet ny lag i ämnet utarbetades. Jag är ock öfvertygad, att de, som nu ifrå för den af motionären åsyftade förändring, skola vara betänkte på att till nästa Riksdag inkomma med ett nytt och grundligt förslag till förändrad lagstiftning i denna del. För närvarande anser jag, att, då något sådant förslag icke föreligger, man icke har annat att i saken vidgöra, än att låta bero vid Utskottets hemställan.

Herr Holmqvist: Jag ber att få fästa Kammarens uppmärksamhet på, att jag begärt frågans återförvisning till Utskottet, just i det syfte att Utskottet antingen måtte i dess helhet omarbета nu gällande författning angående vård af omyndigs egendom eller ock i samma lag föreslå sådana förändringar, att man kan dermed blifva belåten. Redan förra gången jag hade ordet yttrade jag, att det är mig likgiltigt, vare sig det stadgande, att gode män eller att kommunalnämnd skola granska förmyndares förvaltning af de myndiges medel; men hvad jag vill är, att denna

Om tillsyn af
förmyndares
förvaltning af
omyndigs egen-
dom.

(Forts.)

granskning skall ske på ärligt och riktigt sätt, och icke så lösligt som nu, då god man eller ordförande i kommunalnämnd, ofta utan att ens hafva sett förmyndarens räkning, förse transsumtet med påskrift att räkningen blifvit granskad och godkänd.

Jag fortsätter alltså mitt yrkande, att denna fråga måtte återförvisas till Lag-Utskottet, på det att Utskottet må blifva i tillfälle att på de af mig framställda eller ock på ännu bättre grunder uppgöra förslag till ny lag i ämnet.

Herr Ola Andersson: Hvad man än må säga om förevarande ämne, så är dock visst, att våra nu varande stadganden rörande förmyndarevärderna äro långt ifrån tillfredsställande, och många bevis skulle kunna anföras derpå. Dermed vill jag likväl icke nu befatta mig, så mycket mindre som detta förhållandet är en inom hela landet känd sak. Men då förhållandet är sådant, så är det också säkert, att hvarje försök att åstadkomma en förbättring derutiinnan är berättigadt och bör mötas med erkännande, äfven om detta försök icke skulle vara det allra bästa. Och mig synes, att samhället har en stor skyldighet att betrygga omyndiges rätt och i allmänhet deras, som icke kunna hjälpa sig själfva.

Hvad åter beträffar frågan om hvad i sådant afseende bör göras, så vill jag icke nu ingå i granskning af föreliggande eller något annat förslag, då jag icke vet, hvad beslut Första Kammaren i frågan fattat. Antagligen har den bifallit Utskottets afstyrkande förslag. För min del vill jag dock detta oaktadt instämma med motionären i hans yrkande om återremiss, om icke för annat, så för att få ett uttryck från denna Kammare, att något bör göras i saken.

Jag anhåller således, att utlåtandet måtte till Utskottet återförvisas.

Herr Uhr: I likhet med motionären och åtskilliga andra talare, skulle äfven jag önska, att större rättigheter och äfven större skyldigheter för tillsyningsmännen i lag bestämdes.

Det lyckades mig för flere riksdagar sedan att få bort det i 3 § af Kongl. förordningen angående förmyndarevärderna den 24 September 1861 förekommande tvetydiga ordet "eger". Der hette det förut endast, att hvarje socken *egde* utse en eller flere gode män för tillsyn öfver förmyndarevärderna; men numera är det stadgadt, att, om socknen icke gör det, *skall* kommunalnämnden öfvertaga denna tillsyn. Nu vet äfven jag mycket väl, att förmyndarevärderna icke öfver allt handhafves så som den borde; men då jag icke tror, att det sätt för det ondas afhjelpande, som motionären föreslagit, är det bästa, åtminstone icke tillfyllestgörande, så kan jag för närvarande icke annat än låta bero vid hvad Utskottet tillstyrkt.

Såsom jag nyss nämnde, önskar jag icke blott större rättigheter utan äfven större skyldigheter för granskningsmännen; men jag tror icke, att något i sådant afseende kan vinnas genom en

återremiss; ty, om en sådan skulle blifva Kamrarnes beslut, så gör nog Lag-Utskottet så som det vanligen brukar, nemligen säger: vi äro icke skyldige att sitta här och utarbета ordalydelsen i hvarken den ena eller den andra lagparagrafen, utan sägen hvad I viljen, så skola vi säga ja eller nej. Vanligen blir det nej; och så tror jag äfven, att svaret denna gång skulle utfalla, om utlåtandet till Utskottet återförvisades.

*Om tillsyn å
förmyndares
förvaltning af
myndigs egen-
dom.
(Forts.)*

Öfverläggningen var slutad. I öfverensstämmelse med de meningar, som derunder förekommit, gäfvos propositioner så väl på bifall till Utskottets hemställan som äfven på återremiss; och förklarade Herr Talmannen sig anse den förra af dessa propositioner vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef emellertid begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd, så lydande voteringsproposition:

Den, som bifaller hvad Lag-Utskottet hemställt i dess utlåtande N:o 14, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, är ifrågavarande utlåtande till Utskottet återförvisadt.

Omröstningen utföll med 98 ja mot 43 nej, i följd hvaraf Kammaren beslutit i enlighet med ja-propositionen.

§ 10.

Herr *Bruhn* erhöi, på derom anmäld begäran, ledighet från riksdagsgöromålen under 8 dagar från och med den 28 i denna månad.

§ 11.

Herr Talmannen tillkännagaf, att Herr *Carl Anders Larsson* anmält sig hafva den 21 innevarande månad anländt till hufvudstaden för att deltaga i Riksdagens förhandlingar.

§ 12.

Anmäldes och bordlades följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets memorial och utlåtanden:

N:o 14, med hemställan om anvisande af tillgång för bestridande af förefallande utgifter till forsellönsersättning och begravningshjelp, m. m.;

N:o 24, om anvisande af de i Regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor;

N:o 25, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående Westerås domkyrkokassas befriande från erläggande af ränta och amortering å ett år 1858 beviljadt statslån; och

N:o 26, i anledning af väckta motioner om understöd åt inbyggare inom Kumla socken af Örebro län, hvilka lidit skada till följd af ett inträffadt skydrag; samt

Banko-Utskottets memorial N:o 6, med förslag angående användningen af bankovinsten för år 1875.

Dessa ärenden äfvensom Andra Kammarens Fjerde Tillfälliga Utskotts utlåtande N:o 5, som i sammanträdet sistlidne Torsdag för första gången bordlades, skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 13.

Justerades protokollsutdrag rörande de i detta sammanträde fattade beslut.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 4 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.